

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

24 oktober 1996

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van de heer Francis Vermeiren tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitvoering van het Europees bebossingsprogramma

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het bebossingsprogramma

Met redenen omklede moties

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Donderdag 24 oktober 1996

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.05 uur.*

Interpellatie van de heer Francis Vermeiren tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitvoering van het Europees bebossingsprogramma

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het bebossingsprogramma

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Vermeiren tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitvoering van het Europees bebossingsprogramma en van de heer Huybrechts tot minister Kelchtermans, over het bebossingsprogramma.

De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in het kader van een bebossingsprogramma lanceerde de Europese Commissie in 1993 het plan om de bosoppervlakte tot gemiddeld 20 percent van de totale oppervlakte uit te breiden. Vlaanderen, waar de bosoppervlakte 8,5 percent van het totaal bedraagt, zal bijgevolg een aanzienlijke inspanning moeten leveren. Er werd een streefdoel van 10.000 hectare extra bos vooropgesteld. Ondanks het feit dat Vlaanderen voor dit programma op ruim 250 miljoen frank Europese steun kon rekenen voor de periode van 1994 tot 1998, blijken we halverwege de termijn nog nergens te staan. Evenmin werden al terreinen aangeduid om dit te verwezenlijken.

Het plan van de Europese Commissie zou trouwens pas eind juni door de Vlaamse regering zijn goedgekeurd. Of het kans maakt ooit te worden

verwezenlijkt, laat staan tegen 1998, lijkt ons twijfelachtig. Heeft de Vlaamse regering veel aandacht besteed aan de doelstellingen van de Europese Commissie met betrekking tot het bebossingsprogramma ?

In het regeerakkoord wordt enkel gesteld dat een aantal maatregelen zullen volgen om het beheer van de privé-bossen te verbeteren. Om welke maatregelen gaat het dan ? In het Minaplan 2 staat in actie 96 dat de Vlaamse regering tenminste 5.000 hectare bos- en natuurgebied wenst aan te kopen tegen het einde van de planperiode. Er zal daarvoor een procedure worden gestart. Verder zou het de bedoeling zijn een planmatig beleid te voeren, waarbij economie en ecologie op elkaar worden afgesteld. Dit zou moeten resulteren in een Code Verantwoorde Bosbouw met een aanvullende bosinrichtingsplannen. Hoe dit in zijn werk moet gaan, wordt door de Vlaamse regering blijkbaar totaal over het hoofd gezien. Ik hoop dat de minister dit straks tegenspreekt. Er is geen visie om de boscijgendom fiscaal te stimuleren. De VLD heeft terzake bij de federale overheid reeds aangedrongen op een herziening van de fiscaliteit.

Deze plannen hebben weinig te maken met de uitvoering van de Europese verordening en de toename van de bosoppervlakte met 10.000 hectare. De Vlaamse regering lijkt zich weinig te bekommeren om de Europese verordening. Er werden immers geen grote middelen uitgetrokken om gronden aan te kopen. De Septemberverklaring zwijgt in alle talen over het bosbeleid. In de beleidsbrief 1995-1999 komt duidelijk tot uiting dat men het huidig bosbestand wenst te behouden. Er is wel sprake van herbebossing om de 10.000 hectare te halen. Uitbreiding zou mogelijk moeten zijn door het realiseren van aaneensluitende complexen, het beschermen van oude bossen en een uitbreiding van de bestaande. Er zouden acht bosreservaten bijkomen, met een oppervlakte van 167 hectare.

Vermeiren

Men zou streven naar de samenwerking tussen openbare instellingen en privé-eigenaars.

Ik heb de volgende vragen voor de minister. Hoe ver staat het met de plannen tot herbebossing? Wanneer zal de geplande herbebossing in een definitieve vorm worden gegoten? Zal vooraf overleg worden gepleegd met de betrokken landbouworganisaties en met de Vlaamse Hoge Bosraad, om op de kaart aan te geven waar de nieuwe bossen zullen komen? Ingevolge de Vlaamse-decreten worden bij de bebossing van bepaalde percelen landbouwgrond beperkingen opgelegd aan de eigenaars inzake de bemesting van de belendende landbouwpercelen. Zal bij de aanwijzing van de percelen die voor herbebossing in aanmerking komen, eveneens het oordeel worden gevraagd van die eigenaars? Wanneer wordt het bereiken van de 10.000 hectare aan nieuwe bossen verwacht? Bestaan er al ramingen van de kostprijs van een dergelijk bebossingsprogramma? Zullen deze financiële middelen beschikbaar zijn zonder verhoging van de gewestbelasting?

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de minister, op de achttiende Week van het Bos in Hechtel, verklaarde u dat – als het aan de Vlaamse regering ligt – tegen het jaar 2007 10.000 hectare nieuw en duurzaam bos met aangepaste gebiedsbestemmingen zal zijn aangeplant. Eventueel kan op landbouwgronden nog eens 10.000 hectare bos worden aangelegd. De ambitieuze plannen om tegen 2007 ongeveer 50.000 hectare nieuw bos aan te planten, worden dus drastisch teruggeschoefd. In het programma dat Vlaanderen in 1994 indiende bij de Europese Commissie, beloofde de Vlaamse regering om ongeveer 10.000 hectare extra bos aan te planten tijdens de periode 1994-1998. In de meeste Europese landen verloopt alles volgens plan. Niet zo in Vlaanderen – en evenmin in Wallonië, maar dat is onze zaak niet. Nochtans ligt het geld klaar. De Europese Commissie heeft een bedrag van 250 miljoen frank uitgetrokken. Volgens de functionaris van de Europese Commissie heeft de Vlaamse regering nog geen frank opgenomen. Het is anders wel dringend. Eind 1997 loopt dit programma af en gaan de ongebruikte gelden naar andere projecten. Mijnheer de minister, zal de Vlaamse regering de belofte nakomen om tegen 1998 voor 10.000 hectare extra bos te zorgen?

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : De Volksunie wil zich aansluiten bij deze interpellaties. We pleiten voor een snelle uitvoering van het ambitieuze programma. Wat zijn overigens de resultaten van de vroeger opgezette Europese acties om landbouwgrond om te zetten in bos? Daartoe worden sinds lang mogelijkheden geboden aan de eigenaars. Is de minister op de hoogte van het effect van deze programma's? Is het bosbestand daardoor uitgebreid? Welke strategie denkt hij te volgen om, met het Europese geld, het bebossingsprogramma te versnellen? Wordt dit programma per provincie bekeken? Niet alle provincies zijn even slecht of goed bedeed qua bosbestand. Wie zijn uw prioritaire gesprekspartners? De Vereniging voor Bosbeheer kijkt met veel zorg uit naar het behoud en de uitbreiding van het bosbestand. Ik kan me voorstellen dat er ook tegenkanting bestaat. De heer Vermeiren had het al over de eigenaars. Vermoedelijk zal ook de Boerenbond van zich laten horen. Wie zijn uw bondgenoten? Wat is uw timing? Wat zijn uw middelen?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, collega's, ook in het verleden werd reeds veel gesproken over het meerjarig investeringsprogramma voor bosbouw. De vragen werden in een iets breder kader geplaatst door mevrouw Maes en de heer Huybrechts. De heer Vermeiren heeft de problematiek vooral vanuit de invalshoek der landbouw bekeken. Hij vraagt zich af welke specifieke resultaten reeds werden bereikt, en welke gevolgen de aanplantingen van bos op belendende percelen hebben. Er zijn reglementeringen met afstandsbevarende bepalingen voor aanplantingen van bos.

Tijdens de voorbije zittingsperiode werd dit reglement goedgekeurd, in uitvoering van wat de Europese richtlijn 20/80 wordt genoemd. Dat werd overigens ook aan de Europese commissie meegedeeld. Op 27 april 1994 heeft de Europese commissie aan deze regeling zijn goedkeuring gegeven. U verwijst overigens naar dat programma, en vraagt naar de resultaten. Op het ogenblik van die goedkeuring was er nog geen reglementaire grondslag voor de subsidiëring van de bebossing van landbouwgronden.

Tot op heden is het effect te verwaarlozen. Men heeft nog geen gebruik gemaakt van het programma. De stimuli die in uitvoering van dat programma kunnen worden gegeven, waren er immers nog niet door het gebrek aan een decretale basis. Pas in het programmadecreet van 6 juli 1994, het aanpas-

Kelchtermans

singsdecreet voor de begroting voor 1994, werd die basis gecreëerd. Artikel 7, paragraaf 1 van dat decreet machtigt de Vlaamse regering om de modaliteiten en de voorwaarden te bepalen waaronder subsidies in uitvoering van deze Europese verordeningen kunnen worden toegekend. Men noemt deze verordeningen de 20/78- en 20/80-verordeningen, zij dateren van 30 juni 1992.

Daarna heerste er windstilte op het politieke front. Als minister van Leefmilieu en Tewerkstelling van de huidige regering heb ik dit dossier opnieuw geopend. Voortbouwend op de decretale basis die in 1994 was gecreëerd, heb ik een reglementair besluit uitgewerkt dat op 26 juni 1996 aan de Vlaamse regering werd voorgelegd. Dat uitvoeringsbesluit werd toen goedgekeurd. Het werd op 11 oktober gepubliceerd, namelijk de week voor de Week van het Bos inging. Sindsdien zijn we in staat om uitvoering te geven aan steunmaatregelen ter uitvoering van de Europese verordening. Nu is bepaald onder welke voorwaarden en met welke afspraken en criteria, wij deze steunmaatregelen kunnen verlenen.

Het besluit schrijft geen overleg voor, maar wel een advies van het Bosbeheer. Er was wel informeel overleg over de vraag welke administratieve diensten over welke dossiers een advies moeten uitbrengen. Vanzelfsprekend sprak men ook over de waarde die aan die adviezen moet worden gehecht. Afhankelijk van het soort perceel gaat het hier om adviezen van Bosbeheer, van de administratie Land- en Tuinbouw, van de afdeling Land of van de afdeling Natuur.

Momenteel wordt een omzendbrief voorbereid. Nu kan het allemaal snel vooruitgaan. Alle voorwaarden zijn vervuld om de operationele fase aan te vatten. In die omzendbrief zullen de objectieve en de zogenaamde lokaliseerbare criteria worden opgenomen, waarop de adviezen zullen steunen. Aan de hand van die criteria zal de aanvrager relatief goed kunnen inschatten in welke mate hij aanspraak kan maken op steunmaatregelen. In een latere fase zullen we – eventueel na een precisering van deze criteria – de mogelijkheden onderzoeken om de bebosbare gebieden in kaart te brengen. Het zou gaan om zogenaamde zoekgebieden voor bijkomende bebossing in sommige landbouwgebieden.

De criteria hebben onder meer betrekking op de waarde van de grond en op de vraag of de percelen al dan niet deel uit maken van grotere gehelen van

open ruimten die nog niet zijn verstoord door aantastingen, die vreemd zijn aan de agrarische structuur. Die criteria werden opgesteld na diepgaand overleg. Het gaat immers om een materie waarin een delicate relatie totstandkomt tussen de sector natuur, bos en groen enerzijds, en gebieden met agrarische hoofdfuncties anderzijds. Beiden worden met elkaar verweven, in uitvoering van de Europese regelgeving. De agrarische hoofdfunctie van die gebieden vereist het aanbieden van garanties – met respect voor objectieve criteria – voor de landbouwsector. Maar ik herhaal hier dat deze fase achter de rug is.

De criteria zullen vooral betrekking hebben op het behoud van bestaande natuurwaarden, op de bescherming van de structuur van het open landbouwgebied, op de correcte toepassing van de pachtwet en op de handhaving van de doelstellingen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

Het Vlaams programma ter uitvoering van verordening 2080/92 heeft als doel de bebossing van landbouwgronden voor 10.000 hectare over de periode 1996-2001. Deze bosuitbreiding kadert in het ontwerp-structuurplan Vlaanderen, waar naast 10.000 hectare ecologisch verantwoorde bosuitbreiding, eveneens ruimte wordt voorzien voor 10.000 hectare bosaanleg binnen de bestaande agrarische structuur.

Daarnaast zijn er nog 10.000 hectare die een omkeerbare functie hebben. De bestemming zoals voorzien in het gewestplan, wordt geen bosgebied: de bestemming blijft landbouwgebied. Op die gronden kunnen echter bossen worden geplant. In dat geval worden die bossen beschouwd als een onderdeel van de economische activiteit en als een bijdrage tot de agrarische hoofdfunctie. Dat is de logica die wordt gehanteerd.

Mevrouw Nelly Maes : Gaat het dan bijvoorbeeld om de aanplanting van kerstbomen ?

Minister Theo Kelchtermans : Kerstbomen vormen een mogelijkheid. Het gaat niet om duurzame bossen. Duurzaamheid wordt in het besluit gedefinieerd als een periode van minimum twintig jaar. De subsidie varieert naargelang de vorm. Zo krijgt men voor de aanplanting van eiken een grotere tegemoetkoming dan voor die van populieren of andere boomsoorten, die op veel kortere termijn economisch kunnen worden uitgebaat.

Op de vraag over de gevolgen voor de eigenaars van aan bos grenzende percelen, kan ik antwoorden dat de reglementering hen geen beperkingen

Kelchtermans

oplegt. De hoofdbestemming blijft immers landbouw. De toepassing van de Europese richtlijnen voor het aanplanten van bos, heeft bijvoorbeeld geen gevolgen op het vlak van bemesting. Het is wel iets anders als men bijkomende bosgebieden in kaart brengt : dan wordt de hoofdbestemming bos. Als landbouwgronden worden vrijgegeven voor bebossing, heeft dit geen gevolgen voor de belendende percelen. In het mestdecreet is er alleen sprake van een bufferzone bij habitats, en dan nog alleen als daar van gebiedsgerichte verscherping sprake is. Dat werd zo geregeld door het besluit van 20 december '95.

De derde vraag ging over het Vlaams meerjarenprogramma. In uitvoering van de Europese verordening 2080/92 beoogt men de bebossing van 10.000 hectare landbouwgrond tegen het jaar 2001. Men verzekert mij dat het geen probleem is om een verlenging te vragen van het programma dat door de Commissie van de Europese Gemeenschappen goedgekeurd werd op 27 april 1994 en dat loopt tot 1998. Men kan het programma verlengen tot het jaar 2001, de gelden zullen niet verloren gaan. Men moet nu melden dat het programma van start gaat en dit moet via een gerichte campagne gebeuren. Hiervoor moet men zich richten tot de betrokken sectoren, zodat men verzekerd is van hun medewerking. Er mogen geen misvattingen blijven bestaan over het feit dat het planten van een bos impliceert dat die grond voor altijd verloren landbouwgrond is. De pachtwet mag ook niet worden ontweken. De gemaakte afspraken hierover zijn duidelijk en de adviezen van de verschillende betrokken afdelingen zullen worden ingewonnen. Men dient ook criteria op te stellen voor de slaagkansen van een aanvraag. Het voorziene bedrag bedraagt 1,275 miljard frank, 50 percent ervan valt ten laste van het Vlaamse budget. Van 1997 tot 2001 betekent dit voor het Minafonds een jaarlijks bedrag van 600 miljoen frank. Voor het Vlaamse deel zijn er financieel geen problemen, de middelen werden voorzien.

De vraag of er al bossen werden gepland in de landbouwzones, moet ik negatief beantwoorden. Men heeft immers nog geen gebruik kunnen maken van de steunmaatregelen. Er zijn wel al enkele kleinschalige projecten. Door een project in Zwevegem zullen tientallen hectare reservegrond van de dienst Waterwegen worden bebost. Bij het project van het stadsbos te Kortrijk, op het grote Klaverblad, gaat het ook over tientallen hectare grond. Deze acties tel ik echter niet mee bij het landbouwgebied. Dat kunnen we achteraf in reke-

ning brengen, als men de bestemmingen van bosgebied aanpast.

Ik meen op alle vragen een antwoord te hebben gegeven. Ik heb geen rechtstreekse fiscale bevoegdheid, maar we hebben gebruik gemaakt van de Week van het Bos om de problematiek van de successierechten bij bossen te belichten. Er moeten immers drie keer successierechten worden betaald, vooraleer het bos economisch wordt verzilverd. Dit zal geregeld worden voor het budget '98. Er komt geen penalisering van het bezit van een bos, maar er wordt wel een vrijstelling voorzien als het bos wordt ingezet in het kader van een duurzaam beleid. De landbouwgronden die nu al uit productie werden genomen, zijn nog niet bebost. De stimulans daartoe door de Vlaamse regering ontbrak immers. De sensibiliseringscampagne zal echter in het najaar volop starten.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Ik stelde mijn vraag eind september en de beslissing werd genomen op 11 oktober. Wou men mij een plezier doen voor mijn zestigste verjaardag ? (*Gelach*)

Het verheugt me alleszins dat hier werk van werd gemaakt. Het dossier wordt opgevolgd, het trage starttempo werd opgevoerd. Ik vermoed dat nog andere collega's voorstellen zullen doen. Ik wil in ieder geval benadrukken dat er in Vlaanderen veel plaatsen zijn waar bebossing zeer dringend is. Ik denk bijvoorbeeld aan de omgeving van de luchthavens van Deurne en Oostende. Landbouwers moeten op de hoogte worden gebracht van het officiële standpunt. De betrokken instanties moeten daarvoor zorgen. We kijken hoopvol uit naar de toekomst .

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : In een antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Van Nieuwenhuysen van 17 juni 1996 lees ik, en ik citeer : In het programma dat in 1994 door de Vlaamse regering werd ingediend bij de Europese Commissie, werd inderdaad uitgegaan van een bebossing van 10.000 hectare voor de periode 1994-1998. Einde citaat. Klopt het dat dit bebossingsprogramma tegen 1998 niet haalbaar is en dat het zonder verlies van Europese subsidies zal worden uitgevoerd tegen eind 2001 ?

Minister Theo Kelchtermans : Dat klopt.

Kelchtermans

Er zijn tal van gewestplanwijzigingen, waar men rekening mee kan houden bij de aankoop van militaire domeinen. Op het vliegveld van Grimbergen zou 70 hectare bos komen. De gemeente heeft daar het initiatief genomen. De afdeling Bos en Groen zal dit in samenwerking met de gemeente realiseren. Ik denk dat we op relatief korte termijn enkele honderden hectaren bos kunnen aanplanten. Het globale programma zal pas gerealiseerd zijn in 2007. Het programma start nu met medewerking van de betrokken sectoren. We zullen een enorme campagne moeten voeren gericht op de gemeenten en beroepsorganisaties. Aan de consequenties op lange en op korte termijn zullen we nog heel wat aandacht moeten besteden.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik wil twee bedenkingen maken. De set-aside-regeling op Europees niveau wou het aantal graangronden enigszins verminderen. Vanuit milieustandpunt biedt dit weinig garanties. Als een bos na twintig jaar opnieuw landbouwgrond moet worden, is het geen duurzaam bos. Dan plant men bossen waarvan de eindbestemming landbouwgrond blijft. We mogen niet uit het oog verliezen dat die ingreep uit landbouw-economisch oogpunt gebeurde.

U verwijst naar het gemeentelijk initiatief. Verdient het dan geen aanbeveling dat de Vlaamse Gemeenschap een regeling uitwerkt om duurzame bebossing te provoceren? Ik meen me te herinneren dat er in een bepaalde periode nogal wat geld werd uitgegeven om autowegen en klaverbladen te begroenen met duurzame aanplantingen. Dat kostte handenvol geld. Het grote klaverblad van Sint-Niklaas ligt er nog steeds bloot bij. Kan de Vlaamse Gemeenschap geen duurzame regeling in de hand werken, bijvoorbeeld door de beplanting te subsidiëren?

Minister Theo Kelchtermans : De overheidsbesturen vallen ook onder de regeling van de Europese richtlijn.

Mevrouw Nelly Maes : Maar het moet om landbouwgrond gaan?

Minister Theo Kelchtermans : Ja, maar daarmee belanden we weer op een delicaat punt. De meeste van die gronden zijn eigendom van de gemeente en worden verpacht aan landbouwers. Pas als de pacht vervalt, kan men optreden. In het andere geval kan men proberen een overeenkomst te sluiten met de

pachter. De gemeenten moeten correct worden ingelicht over hun actieruimte.

Bos en Groen werkt over het algemeen zeer goed samen met de gemeenten, maar ik zal laten nakijken of we in de convenanten financiële aanmoediging kunnen realiseren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, u zegt : men verzekert mij dat het bebossingsprogramma zal worden verlengd. Wie is men?

Houdt u ook rekening met landbouwgewassen die men kan gebruiken voor de aanmaak van bio-brandstoffen? Ik neem aan dat de Europese instanties die ontwikkelingen met grote interesse volgen. Zullen ze zich op een bepaald moment niet meer daarop richten en het bebossingsprogramma opzijzetten?

Minister Theo Kelchtermans : Met men bedoel ik het directoraat-generaal. Dat beweert dat er normaal geen probleem bestaat. Mij kwam geen formele beslissing ter ore, maar er zijn geen redenen om te twijfelen aan een verlenging van het bebossingsprogramma. Het programma blijft omkeerbaar, maar men geeft wel waarborgen dat men dit programma twintig jaar zijn gang laat gaan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Vermeiren werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de vergadering zijn ingediend.

Door de heren Huybrechts, Creyelman en Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– De vergadering wordt gesloten om 16.05 uur.